

บทบาททางการเมืองของพลตำรวจเอกเผ่า ศรียานนท์ พ.ศ.2490 - 2500

นายชุมสาย ไชยวัต

ศูนย์วิทยทรัพยากร
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต
ภาควิชาประวัติศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2538

ISBN 974-632-042-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I1647665

THE POLITICAL ROLE OF POLICE GENERAL PHAO SRIYANONDA , 1947 - 1957

Mr. Chumsai Chaiwat

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Art

Department of History

Graduate School

Chulalongkorn University

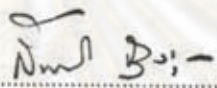
1995

ISBN 974-632-042-4

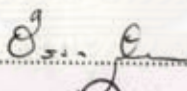
หัวข้อวิทยานิพนธ์ บทบาททางการเมืองของพลตำรวจเอกเผ่า ศรียานนท์ พ.ศ.2490-2500
โดย นายชุมสาย ไชยวัด
ภาควิชา ประวัติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์ดร.ปิยนาด บุนนาค

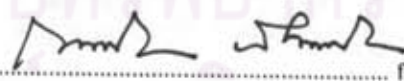
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ดร.สันติ อังสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ดร.ธีรวัต ฌ ป้อมเพชร)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ศาสตราจารย์ดร.ปิยนาด บุนนาค)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ณรงค์ พ่วงพิศ)

..... กรรมการ
(อาจารย์ฉลอง สุนทรวานิชย์)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ชুমสาย ไชยวัต : บทบาททางการเมืองของพลตำรวจเอกเผ่า ศรียานนท์ พ.ศ.2490-2500
(THE POLITICAL ROLE OF POLICE GENERAL PHAO SRIYANONDA, 1947 - 1957)
อาจารย์ที่ปรึกษา : ศาสตราจารย์ ดร.ปิยนาด บุณนาค, 187 หน้า.
ISBN 974-632-042-4

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษาบทบาททางการเมืองของพลตำรวจเอกเผ่า ศรียานนท์ ระหว่าง พ.ศ.2490 - 2500 จากการศึกษาพบว่า บุคลิกภาพ ความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับจอมพล ป.พิบูลสงคราม บทบาทในคณะรัฐประหาร สถานการณ์ทางการเมืองทั้งภายในประเทศ และภายนอกประเทศ ตลอดจนปัจจัยและกลวิธีในการสร้างอำนาจทางการเมือง ส่งผลให้พลตำรวจเอกเผ่า ศรียานนท์ มีบทบาททางการเมืองในการสร้างอำนาจและความมั่นคงให้แก่กรมตำรวจ ในขณะเดียวกันก็มีส่วนสนับสนุนอย่างสำคัญยิ่งต่อระบบการปกครองของจอมพล ป.พิบูลสงคราม ทำให้มีเสถียรภาพและความมั่นคงอย่างสืบเนื่องตลอดระยะเวลาพร้อม 10 ปี ดังกล่าว

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา..... ประวัติศาสตร์
สาขาวิชา..... ประวัติศาสตร์
ปีการศึกษา..... 2537

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

C310197 : MAJOR HISTORY

KEY WORD: POLITICAL ROLE / POLICE GENERAL PHAO SRIYANONDA / POLITICS
IN THAILAND

CHUMSAI CHAIWAT THE POLITICAL ROLE OF POLICE GENERAL PHAO SRIYANONDA,
1947 - 1957. THESIS ADVISOR : PROF. PIYANART BUNNAG, Ph.D. 187 pp.
ISBN 974-632-042-4

This thesis examines the political role of Police General Phao Sriyanonda during the period 1947 - 1957. Phao's personality, his close relationship with Field Marshal P. Pibulsonggram, his position in the coup group of 1947, his techniques in establishing his own political power, together with the political situation both within and outside Thailand, all contributed to Phao's assumption of a crucial role in building up the power and stability of the Police Department. At the same time, he also played a key part in upholding the political system under Field Marshal P. Pibulsonggram, ensuring that there was security and stability throughout this ten-year period.

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา..... ประวัติศาสตร์

สาขาวิชา..... ประวัติศาสตร์

ปีการศึกษา..... 2537

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่เริ่ดหมาย.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อยด้วยความกรุณาจากศาสตราจารย์ดร.ปิยนดา
บุญมาก ที่ให้ความกรุณารับเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เอื้ออาทร
และมีความห่วงใยต่อผู้เขียนตลอดมา ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ด้วยดี

ขอขอบพระคุณ อาจารย์ฉลอง สุนทราวาณิช ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.สุวศิ
นประสิทธิ์พัฒนา อาจารย์ดร.ธีรวัต ฃ ป้อมเพชร อาจารย์สุวิมล รุ่งเจริญ โดยเฉพาะ
อย่างยิ่งอาจารย์สุธาสัย ชัยประเสริฐ ที่ให้ข้อคิดเห็นและคำแนะนำที่คิดตลอดมา

ขอขอบคุณ เพื่อนๆน้องๆ คุณคำแกิง โอทอง คุณธีรพงษ์ สัทธิเชน คุณสุขสรศักดิ์
แดงภักดี คุณสุภาพร เนตรสงคราม และคุณจิรกาญจน์ สงวนพวก ที่คอยเป็นธุระให้พี่ๆทุก
คนเสมอมา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ไม่อาจสำเร็จลงไปได้ ถ้าไม่ได้รับกำลังใจจากคุณสมทรง
ไชยวัต เด็กชายพิรพัฒน์ ไชยวัต ภรรยาและลูกที่คอยห่วงหาอาทรให้ผู้เขียนมีความมุมานะ
พยายามตลอดระยะเวลาการทำงาน

สุดท้ายนี้ คุณความดีของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนขออุทิศให้แก่พ่อสมชาย
แม่จินดา ไชยวัต ที่ให้ทุกสิ่งทุกอย่างในชีวิตแก่ลูกของตน

ชุมสาย ไชยวัต

ศูนย์วิทยุโทรพยากรณ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญภาพ.....	ฎ

บทที่

1. บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของงานวิจัย.....	3
ขอบเขตของการศึกษา.....	3
สมมติฐาน.....	3
วิธีดำเนินการวิจัย	4
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	4
การใช้คำหรือข้อความเฉพาะ ในวิทยานิพนธ์.....	4
2. พลดำรงเอกเผ่า ศรีขานนท์กับการสร้างอำนาจทางการเมือง.....	5
ภูมิหลังของพลดำรงเอกเผ่า ศรีขานนท์	6
ครอบครัว วัยเด็ก การศึกษา บุคลิกภาพ	6
ความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับจอมพล ป. พิบูลสงคราม	9
บทบาทในการรัฐประหาร 2490	15
การสร้างและรักษาอำนาจทางการเมืองในองค์กร.....	27
ตำรวจ	28
กิจการตำรวจก่อนเข้าดำรงตำแหน่งอธิบดี.....	28
การปรับปรุงกิจการตำรวจสมัยพลดำรงเอกเผ่า ศรีขานนท์.....	30
ความช่วยเหลือของสหรัฐอเมริกาต่อกรมตำรวจ.....	37

บทที่	สารบัญ (ต่อ)	หน้า
	รัฐสภา.....	46
	การทำรัฐประหารเงียบ.....	48
	รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2475 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2495	51
	การเมืองภายใต้การครอบงำของพลตำรวจเอกเผ่า ศรียานนท์.....	52
	พรรคการเมือง	56
	การยกเลิกคณะกรรมการนิติบัญญัติแห่งชาติ.....	58
	พระราชบัญญัติพรรคการเมือง.....	59
	การจัดตั้งพรรคเสรีมนังคศิลา.....	63
	เศรษฐกิจ	71
	การสร้างฐานอำนาจทางเศรษฐกิจ.....	71
	การดำเนินการค้าฝิ่นเถื่อน.....	78
3.	การใช้อำนาจในการสนับสนุนรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม.....	88
	การกำจัดศัตรูทางการเมือง	88
	กบฏเสนารธิการหรือกบฏนายพล.....	89
	กบฏวังหลวง.....	92
	การสังหาร 4 อัครรัฐมนตรี.....	99
	การกำจัดพลโททาง กางสงคราม.....	102
	การปราบกบฏแมนฮัตตัน.....	105
	การกวาดล้างจับกุมกลุ่มนายปรีดี พนมยงค์.....	106
	การกวาดล้างจับกุมกลุ่มที่เคลื่อนไหวทางการเมืองกลุ่มอื่นๆ.....	114
	การเลือกตั้ง 26 กุมภาพันธ์ 2500	119
	การวางแผนหาเสียงในการเลือกตั้ง.....	123
	การทุจริตในการเลือกตั้ง.....	131

บทที่	สารบัญ (ต่อ)	หน้า
		๗
4.	การสิ้นสุดอำนาจทางการเมืองของพลตำรวจเอกเผ่า ศรียานนท์.....	139
	การสนับสนุนกลุ่มอำนาจทางการเมืองของสหรัฐอเมริกา.....	139
	การรักษาอำนาจทางการเมืองของจอมพล ป. พิบูลสงคราม....	143
	การแข่งขันทางการเมืองกับจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์.....	147
	การถูกเป็นเป้าโจมตีของหนังสือพิมพ์.....	154
	ความไม่พอใจของประชาชนต่อการเลือกตั้ง.....	157
	การเปิดอภิปรายทั่วไป.....	163
	การรัฐประหาร 16 กันยายน พ.ศ. 2500.....	166
5.	บทสรุป	173
	รายการอ้างอิง.....	178
	ประวัติผู้เขียน	187

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตาราง แสดงอัตราค่าจ้างของกรมตำรวจในปี พ.ศ. 2495

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

ฉ

หน้า

แผนภูมิการบริหารพรรคเสริมนักศึกษา.....	69
แผนภูมิการจัดสำนักงานเลขาธิการพรรค.....	70

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย